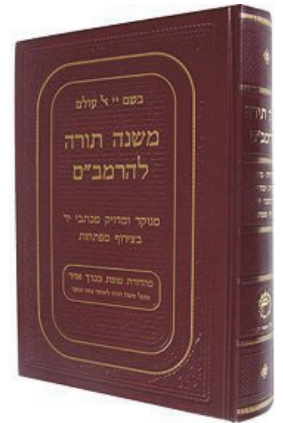

האם הרמב"ם מתהפך בקברו בשל המחלוקת סביב הדפסת כתביו בכרך אחד?

פורסם ב- 2 במרץ 2008

**רמב"ם בכרך אחד
במהדורת "אור וישועה".
סלע המחלוקת**

האם המחלוקת שהתלקחה סביב הדפסתו של "משנה תורה" של הרמב"ם בכרך אחד הגיעה לסיימה? השופט נעם סולברג מבית המשפט המחוזי בירושלים דחה את התביעות ההדדיות במחלוקת שהתגלעה בין הוצאת "כתובים" להוצאת ישיבת "אור וישועה" בנוגע לזכויות יוצרים וקניין רוחני. הוצאת "כתובים" פרסמה את ספרו ההלכתי הגדול של הרמב"ם בכרך מהודר, עם מפתחות שנערכו על ידי צבי פרייזלר, לפני למעלה מ-23 שנים, ואילו הוצאת ישיבת "אור וישועה" פרסמה את הכרך שלה בעריכתו הראשית של יוחאי מקבילי רק לפני כשלוש שנים.

הוצאת "כתובים" טענה בתביעתה כי "אור וישועה" הפרה את זכויות היוצרים שלהם בעצם ההעתקה הרעיונית והצורנית של הספר "משנה תורה" בכרך אחד, וכן בהעתקת מונחים וערכים מחמשת המפתחות שעליהם שקדו רבנים, משפטנים, חוקרים ואקדמאים מטעם "כתובים" במשך שנים ארוכות בעלות כספית של כ-200 אלף דולר.

הוצאת "אור וישועה" הכחישה בתוקף את הטענות נגדה וסיפרה כיצד מדובר במלאכה מקצועית, עצמאית ומקורית, שהושקעו במהדורה כעשר עבודה, בלי שנעשתה כל העתקה ממהדורת "כתובים". בתביעה שהגישו נגד הוצאת "כתובים", טענו ב"אור וישועה" כי נזקים כספיים מפרסום שמם כגנבים בלילה. הוצאת "כתובים" טענה מנגד כי מדובר ביצירת "מאזן אימה" מלאכותי מו וישועה".

השופט סולברג דחק בצדדים להתדיין ב"דין תורה", אך לא נמצא בית דין תורני לשביעות רצונם המשותפת של שני הז לא עלה יפה, הוצעה פשרה בין שתי התביעות הנגדיות, לפיה יכריע במחלוקת השופט סולברג. לא מיותר לציין כי השוני ישיבה. לאחר בחינה מעמיקה של שתי מהדורות הרמב"ם, החליט השופט סולברג לדחות את התביעה ואת התביעה שכ

הדפסת "משנה תורה" לרמב"ם בכרך אחד אמנם איננה שגרתית, אך אין בכך חידוש או מקוריות – קבע השופט סולברג. לדבריו, שתי מהדורות "משנה תורה" לרמב"ם דומות לכאורה האחת לשנייה, אך העיון בהם מעלה כי הספרים שונים בתכלית. מדובר בכרך אחד עם מפתחות, אך תכלית הוצאת "כתובים" שונה מזו של הוצאת ישיבת "אור וישועה". בעוד שהבשורה שהביאה מהדורת "כתובים" ללומדי הרמב"ם היא רק בהפיכת הרמב"ם למפותח, ייחודה של מהדורת "אור וישועה" בנוסחה המדוייק והמוקפד.

"לא בכדי הודפסו המפתחות רק בסוף הספר", ציין השופט סולברג לגב מהדורת "אור וישועה", שהנוסח המדוייק שלה נעשה לבחינתו "על סמך כתבי יד, תוך סימון חילופי הנוסח המשמעותיים, ללא שיבושים, ללא השפעות הצנזורה, ללא תיקוני סברה, תוך חלוקת ההלכות כפי שהרמב"ם חילקן (קצרות ומובנות) ועם איורים נאמנים למקור. היה זה חזונו של הגר"י קפאה זצ"ל, וחפצם של תלמידיו להוציא מן הכוח אל הפועל. מטרתו, שיימצא בכל בית

הרשמה

הוצאת "אור וישועה" הכחישה בתוקף את הטענות נגדה וסיפרה כיצד מדובר במלאכה מקצועית, עצמאית ומקורית, שהושקעו במהדורה כעשר

עבודה, בלי שנעשתה כל העתקה ממהדורת "כתובים". בתביעה שהגישו נגד הוצאת "כתובים", טענו ב"אור וישועה" כי

קבל כל פוסט חדש ישירות לתיבת הדואר הנכנס.

הזן את כתובת האימייל שלך

רשום אותי

מופעל על ידי WordPress.com

יהודי ספר 'משנה תורה' לרמב"ם מדוייק ונגיש, ללא נושאי כלים, כפי שכתבו הרמב"ם. מירב המאמץ במהדורת 'אור וישועה' – במשאבי כסף, מחקר וכוח אדם – הושקע בנוסח. המפתחות אינם אלא תוספת שנועדה לשכלל ולייעל את המהדורה. מפתח הערכים במהדורה זו הוא מפתח עממי, לא מקצועי, והוא אינו עומד באמת מידה מדעית אקדמית. המפתח צר מלהכיל את כל ההלכות שבמשנה תורה והוא נועד לאפשר נגישות בסיסית ראשונית למי שמחפש נושא מסויים במשנה תורה. היקפו של המפתח מוגבל. מצויינים בו כ-3,500 ערכים לעומת כ-27,000 ערכים במהדורת 'כתובים'. אין בו ערכים בדרגה יותר משניה (ערכים ותתי-ערכים בלבד), לעומת ערכים עד דרגה רביעית במהדורת 'כתובים'.

**השופט נעם
סולברג. "אין
לך יצירה –
מדעית,
רוחנית או
אחרת –
בדורנו,
שאינה
מושתתת על
מלאכתם של
אלה
שקדמונו"**

יתרה מכך, ההפנייה במפתחות של מהדורת "כתובים" היא לעמודי המהדורה שלה, כך שהמפתחות שימושיים רק למעיין במהדורת "כתובים" ולא ניתן להשתמש בהם במהדורה אחרת של משנה תורה לרמב"ם. "כך הבטיחה הוצאת 'כתובים' שלא יוכל אדם להסתפק בצילום המפתחות בלבד", קבע השופט סולברג. ישנו גם חידוש מסויים במהדורת "אור וישועה", בהפניה מיוחדת להגדרות, מקום בו יש במשנה תורה הגדרה של נושא.

"באופן בסיסי, בהתחשב בכך שמדובר במפתוח של אותה יצירה, הרי זה טבעי ומסתבר שיהיה דמיון מסויים בין המפתחות של מהדורת 'כתובים' ומהדורת 'אור וישועה', זעיר פה זעיר שם", קבע השופט סולברג. "הדמיון בא לידי ביטוי בערכים שבהם נקטו המפתחות בלשון הרמב"ם ובכך אין תימה, אך גם בערכים שבהם ננקטה לשון מודרנית. אלא שמרביתם הם מונחים ומושגים המקובלים בשגרת הלשון דהאידיא בבית המדרש, או בשפה המשפטית הרווחת... נמצאו גם ערכים 'חשודים' בהעתקה, כשהחשד נובע מבחירת מונחים זהים מתוך מגוון של מונחים אפשריים, מחזרה על טעויות ומסיבות נוספות, אך אלה שוליים ובטלים ברוב".

נאמן לגישתו בפסקי דין קודמים, קבע השופט סולברג כי בהתנגשות בין האינטרס הפרטי של בעל זכות היוצרים להגן על יצירתו לבין האינטרס הציבורי-החברתי לקדם ולשכלל את היצירה הרוחנית – יש לשמר ולטפח את האינטרס הציבורי. זאת, משום ש"אין לך יצירה – מדעית, רוחנית או אחרת – בדורנו, שאינה מושתתת על מלאכתם של אלה שקדמונו".

הוצאת "כתובים" חויבה לשלם את שכר טרחת עורכי הדין של הוצאת "אור וישועה" בסך של 30 אלף שקל (א 9056/07).

פורסם כידיעה בעיתון "מקור ראשון", י"א בתשרי תשס"ט, 10.10.08

[הקישו כאן לקריאת פסק הדין המעניין](#)

אהבתי

להיות הראשון שאוהב את זה.